

Notat

Succeskriterier for flersprogede elever i Furesø Kommune og plan for kommende indsatser

Baggrund

Den 3. juni 2020 havde Udvalget for Skole og Ungdomsuddannelser en temadrøftelse om tosprogsindsatser i Furesø gennem de seneste 10 år i forlængelse af kvalitetsrapporten 2018-2019. Kvalitetsrapporten viste en karakterforskel på 2.9 mellem vores flersprogede elever (baseret på 76 elevers prøvekarakter ved de afsluttende prøver i skoleåret 2018-2019) og elever med dansk som modersmål. Samtidig viste kvalitetsrapporten, at i Furesø er 92 % af afgangseleverne i gang med en ungdomsuddannelse 15 måneder efter afsluttet 9. klasse, hvilket er over det nationale niveau (kvalitetsrapporten 2018-2019).

25. november 2020

Furesø Kommune

Stinger 2

3500 Værløse

Tlf.: 7235 4000

Fax: 7235 4110

Åbningstider:

Mandag-fredag kl. 10-14

Torsdag dog kl. 10-18

Som konklusion på temamødet ønskede USU et nye og bredere succeskriterie end blot karaktergennemsnit for vores flersprogede elever i Furesø Kommune.

www.furesoe.dk

Baggrund - Integrationsrådets input til fremadrettede indsatser for børn og unge med flere sprog

Integrationsrådet har ved flere lejligheder drøftet spørgsmål om børn og elever med flere sprog. Senest fik Integrationsrådet den 24. august 2020 et oplæg (vedlagt) om modersmålsundervisning fra forvaltningen, og på mødet den 19. oktober 2020 i Integrationsrådet var der en drøftelse af indsatserne ift. børn og elever med flere sprog (referat vedlagt).

Drøftelserne i Integrationsrådet peger i retning af:

- Behov for indsatser ift. udsatte familier
- Behov for kompetenceudvikling af lærerne ift. at:
 - o styrke deres kompetencer til at arbejde med alle elevers sproglige udvikling i alle fag
 - o se og integrere flere sprog som en ressource for den enkelte elev og i undervisningen,
 - o tilrettelægges undervisningen og forberede den enkelte elev med afsæt i den enkelte elevs sproglige kompetencer
- Behov for målrettede indsatser ift. at styrke elevers sproglige kompetencer dér, hvor det er nødvendigt

Behov for at tilbyde og sikre gode sociale- og fritidsaktiviteter for udsatte børn og unge

Flere sprog er en ressource

Vores flersprogede elever i Furesø Kommune er en sammensat gruppe af elever, som består af elever der for nyligt er kommet til landet (hvor nogle kan have flygtningebaggrund, være familiesammenført eller være tilflyttere fra et andet EU-land), og som har dansk som andet sprog, til elever som er født og opvokset i Danmark, har dansk statsborgerskab, og dansk første sprog, men som kommer fra hjem hvor fællessproget er et andet end dansk.

Det, at have flere sprog er en ressource, og det at mestre flere sprog (tidligt) kan skabe forudsætninger for at udvikle metasproglige bevidsthed og kognitiv fleksibilitet, der skaber gode forudsætninger for at lære andre sprog. Det forudsætter imidlertid, at barnet har voksne omkring sig, der kan stimulere barnet sprogligt, og at det får mulighed for at anvende sine flersproglige erfaringer og kompetencer. Det er vigtigt at fastholde et resourcesyn på elever med flere sprog og deres familien, fordi man kan komme til have et mangelsyn ift. elever med flere sprog og dermed fastholde eleven (eller forældrene) i en passiv rolle i stedet for at stille positive forventninger til barnets faglige progression. Forskningen peger da også på,¹ at de socioøkonomiske faktorer medvirker til, at forældre har varierede muligheder og forudsætninger for at støtte op om børnenes sproglige udvikling og læring. Forvaltningen har derfor en opmærksomhed på den stigmatiserende effekt det har ift. børn og elever med flere sprog, når der defineres succeskriterier og iværksættes handleplaner, som angår den gruppe, og hvor det at have flere sprog ikke anerkendes som en ressource.

2030-målenes succeskriterier som nye og bredere succeskriterier for skoleområdet

Forvaltningen anbefaler derfor, at der defineres succeskriterier, som bedre afspejler intentionerne om, at alle elever skal blive så dygtige som de kan, og forlade folkeskolen med de fornødne forudsætninger for at kunne gennemføre en ungdomsuddannelse, samt at de indsats der sættes i værk målrettes de elever som har behov for særlige indsatser, herunder også sproglige indsatser.

Forvaltningen foreslår, at de succeskriterier der defineres skal rette sig mod, at vi lykkes med at understøtte børn og elever i udsatte positioner¹ og som har brug for særlige indsatser, eller børn med sproglige udfordringer og styrker samarbejdet med deres forældre.

Byrådet vedtager på sit møde i januar 2021 succeskriterierne for 2030-målene, og det er forvaltningens anbefaling, at disse succeskriterier gøres gældende og bringes i spil ift. at vurdere de indsatser, der iværksættes for børn i sårbare eller udsatte positioner og børn med sproglige udfordringer.

Indsatser i lyset af 2030-målene

¹ Pisa Etnisk 2018 er udarbejdet af VIVE for Børne- og Undervisningsministeriet. Elever med indvandrerbaggrund opnår en signifikant lavere score end elever uden indvandrerbaggrund i læsning, matematik og naturfag. Elever med indvandrerbaggrund kommer som oftest fra signifikant lavere socioøkonomiske baggrunde relativt set i forhold til elever uden indvandrerbaggrund.

I lyset af 2030-målene og deres intentioner foreslår forvaltningen følgende indsatser:

1. Justering af skoledistrikter

Forvaltningen anbefaler i tråd med temadrøftelsen i Byrådet om skoledistrikter, at der arbejdes på model for justering af skoledistrikter – i tråd med 17.4 udvalgets anbefalinger - se bilag.

2. Forældre i beskæftigelse via jobpraktik

Med denne indsats foreslås det at iværksætte prøvehandlinger og gøre sig erfaringer med, at forældre med ikke-vestlig baggrund kan komme i beskæftigelse via jobpraktik på en udvalgt skole. Formålet er, at forældrene bliver rollemodeller for deres egne børn og andre forældre, der ikke er i beskæftigelse. Via jobpraktikken på en skole får forældrene et øget kendskab til skolernes læringsmiljøer, hvilket kan styrke forståelsen for børnenes skolehverdag og skolens læringsmiljø.

3. Styrket tværfaglige indsatser og koordinering ift. barnet og familien

Den tværfaglige indsat og tværororganisatoriske koordinering er vigtig ift. at tidligt kunne opspore og understøtte børn med sproglige udfordringer eller børn i udsatte eller sårbare positioner.

Forvaltningen ønsker at kvalificere og styrke den tidligere indsats gennem tværororganisatoriske og koordinerende samarbejde ift. børn i sårbare eller udsatte positioner i en forebyggende indsats. Det skal afdække, hvordan forvaltningen i højere grad og mere fleksibelt kan koordinere og iværksætte en helhedsorienteret indsats for børn og familier på tværs af centrene. Samtidig iværksættes et konkret samarbejde på tværs af fagfunktioner og på tværs af centrene, med henblik på at koordinere indsatser for to udvalgte børn/ familier i dagtilbud og skole. Arbejdet forankres i en tværororganisatorisk indsatsgruppe, som refererer til kommunens chefgruppe.

Øvrige indsatser

Både forskningen på området og erfaringer fra andre kommuner og skoler (fx Søndervangsskolen i Århus og Ellebjerg Skole i København) på at det er forskellige vedvarende faglige indsatser, der skal til for at rykke elever med sproglige udfordringer eller elever i sårbare eller udsatte positioner. Forskningen og best practice peger på, at følgende principper kendetegner indsatser, der i praksis har betydning for børnenes faglige, social og personlige udvikling.

4. Tidlig og systematisk sproglig indsats

En tidlig og systematisk sproglig indsats er afgørende vigtig i forhold til barnets sproglige udvikling. Det, der sker – eller det, der ikke sker i de tidligste leveår, giver varige muligheder og begrænsninger. Derfor skal der sættes ind tidligt med indsatser, der styrker børnenes generelle sproglige udvikling, og med indsatser målrettet børn med sproglige udfordringer. Videncenter for Sprog og Læsning i Silkeborg har vist en sammenhæng mellem børns sproglige udgangspunkt ved ca. 2 års alderen (16-30 måneders alderen) og resultater ved de nationale test i 6. klasse.

5. Styrket forældresamarbejde

Forskningen (bl.a. rådet for børns læring i 2017) peger på, at inddragelsen og samarbejdet med forældrene om deres børns læring har afgørende betydning for denne. Det er især i indskolingen og på mellemtrinnet, at forældreinddragelsen har effekt på børnenes læring.

På to af kommunens skoler er forældresamarbejdet omlagt i indeværende skoleår med inspiration fra Søndervangsskolen i Århus. Forældrene bliver i højere grad end tidligere mere systematisk inddraget i elevernes personlige, sociale og faglige progression qua læringsamtaler og elevporteføljer. Erfaringerne fra denne oplægning vil blive opsamlet og udbredt til de øvrige skoler.

Derudover iværksættes et forsøg med frivillige venskabsfamilier mellem forældre fra basis- og almenklasserne på en skole. Formålet med venskabsfamilier er at gøre det lettere for den nyankomne flersprogede familie at lære skolen at kende og få en ekstra håndsrækning fra en familie, der allerede kender kulturen, institutionen og forældregruppen. Erfaringerne herfra vil ligeledes blive opsamlet udbredt dér, hvor det er relevant.

6. *Styrket faglighed og medarbejdernes kompetenceudvikling*

Høj faglighed hos medarbejdere i dagtilbud, skoler og FFO er afgørende for at udvikle gode og stimulerende lærings- og sprogmiljøer, der understøtter børn og unges læring og sproglige udvikling.

7. *Styrket samarbejdet mellem skole, hjem og fritidsliv*

Ved at styrke samarbejdet mellem skoler/FFO'er og det frivillige foreningsliv kan man hjælpe børnene ind i fritidsaktiviteter og fællesskaber i fritiden. I foreningsaktiviteterne er der mulighed for at udvikle sociale og personlige kompetencer, som barnet kan trække på i skolekontekst.

8. *Rollemodeller – fortællinger om vellykket integration*

Personer, der selv har gennemgået en vellykket integration i Furesø Kommune, skal i langt højere grad anvendes som rollemodeller og inspiration, fx under forældremøder på skolerne, til arrangementer målrettet elever i udskolingen, i foreningslivet og som inspiration til temamøder mv. for medarbejdere på skoler.

9. *Styrkelse af samarbejdet mellem skolerne og det lokale erhvervsliv*

Gennem partnerskabsaftaler skal skolerne sammen med erhvervslivet medvirke til, at kommunens elever kan komme i erhvervspraktik i lokale erhvervsvirksomheder, og udbrede kendskabet og mulighederne for erhvervsuddannelserne.

I Furesø er vi godt i gang med indsatser, der tager afsæt i ovenstående pointer fra forskningen og erfaringer fra praksis. Forvaltningen anbefaler, at følgende indsatser fortsat styrkes eller iværksættes:

Dato	Handling
------	----------

	<i>En tidlig og systematisk sproglig indsats</i>
Fra 1. januar 2021	<p>Alle toårige børn i Furesø Kommune sprogvurderes, og der iværksættes på baggrund af vurderingerne (sprogtrappen) målrettede indsatser i det pædagogiske sprogmiljø</p> <p>Der tildeles 40 introduktionstimer til dagtilbud, som modtager børn fra familier, som opfylder et eller begge af disse to kriterier:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Forældrene taler ikke dansk og har ikke tidligere har haft et barn i dagtilbud. - Barnet er fyldt to år og møder ikke dansk i hjemmet til hverdag. <p>De tildelte introduktionstimer skal anvendes til at frigive en pædagog fra barnets stue, således at denne kan sikre en tryk start (introduktion, guidning og omsorg) i dagtilbuddet for børn og forældre og dermed forebygge senere samarbejds- og kommunikationsvanskeligheder gennem en intensiv kontakt til barnet i de første uger i dagtilbuddet samt et forstærket fokus på kommunikation og samarbejde med forældrene.</p>
Skoleåret 2021-2022	<p>Flere lærere (som del af generelle løft af folkeskolen) i indskolingen, så muligheden for holddeling muliggøres i større grad for at understøtte den tidlige indsats ift. sproglig udvikling /læsning/ støtte op om børn i udsatte positioner (alle børn skal opleve glæden ved fællesskaber)</p> <p>Målrettet hjælp/ressourcer til sent ankomne nyankomne elever (basiselever) i udskolingen, så de understøttes i at blive klar til prøverne i 9. klasse.</p>
	<i>Styrket faglighed og medarbejdernes kompetenceudvikling og ressourcesyn</i>
Efteråret 2020 og foråret 2021	<p>Pædagoger i dagtilbud uddannes i efteråret 2020 og foråret 2021 til at anvende sprogtrappen, herunder det opfølgende sprogarbejde. Derudover er der iværksat faglige netværk for sprogpædagoger, der skal sikre et kompetenceløft for udvalgte pædagoger</p>
Foråret 2021	<p>Kompetenceløft om PLF (styrkelse af det koordinerende samarbejde om elevernes læring, relationskompetence og klasserumsledelse) for vejledere og årgangskoordinatorer med fokus på elevernes progression.</p>
Skoleåret 2021-2022	<p>På fem af skolerne prioriteres et kompetenceløft for udvalgte lærere om sproglig udvikling i alle fag samt et kompetenceforløb for lærere og pædagoger i basisklasserne på to af skolerne. Financieres gennem</p>

	tosprogspulje.
	<i>Styrket forældresamarbejde</i>
Skoleåret 2021-2022	Styrkelse af forældresamarbejdet ved fx at afholde flere skole-hjem-samtaler, der tager udgangspunkt i barnets progression (fremlæggelse af portfolio). I indeværende skoleår har Lyngholmskolen og Stavnsholtskolen omlagt deres skole-hjem-samarbejde med inspiration fra Søndervangsskolen i Århus. Erfaringerne fra de to skoler skal evalueres og det skal undersøges, om erfaringerne skal breddes ud.
Foråret 2021	Prøvehandling om frivillige venskabsfamilier mellem forældre fra basis- og almenklasserne på Sønderøskolen. Formålet med venskabsfamilier er at gøre det lettere for den nyankomne flersprogede familie at lære skolen at kende og få en ekstra håndsrækning fra en familie, der allerede kender kulturen og institutionen og forældregruppen.
Skoleåret 2021-2022	Allokering af ressourcer til en skole-hjem-vejleder-funktion på LVS, SØN, SOL og LYN (STV har allerede), der får timer til at understøtte lærerne i at følge op på elever i udsatte eller sårbare positioner og samarbejdet med deres forældre.
	<i>Styrket samarbejde mellem skole, hjem og fritid</i>
Prøvehandling i foråret og efteråret 2021	Foreningsaktiviteter i FFO-tiden, hvor lokale foreninger præsenterer foreningsaktiviteter i en kortere periode for eleverne i samarbejde med Fritidsvejledningen, så eleverne får mulighed for at fortsætte i foreningsaktiviteten efter præsentationsforløbet.
	<i>Styrket tværfaglige og tværorganisatoriske indsatser og koordinering ift. barnet og familien</i>
Foråret 2021	I forvaltningen er der iværksat en følgegruppe på tværs af centre, der følger op på integrationspolitikens handleplan. Det anbefales, at der skrues op for samarbejdet i denne gruppe med særligt fokus på at styrke det tværorganisatoriske og koordinerende samarbejde med fokus på børn i

	udsatte eller sårbare positioner.
--	-----------------------------------

ⁱ Børn i udsatte positioner er en sammensat gruppe. Det kan være børn fra familier med en svag socioøkonomisk baggrund eller børn, der i bestemte situationer befinder sig uden for fællesskabet. At være i en udsat position er dynamisk og kontekstbestemt.